

SLOVENSKI NAROD

Izjaha vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popusti po dogovoru, inzeratni davki posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Naše gospodarstvo ozdravlja le polagoma

Plenarna seja zbornice za TOI — V dravski banovini je gospodarski položaj znatno slabši kakor v vzhodnih delih države

Ljubljana, 20. aprila. Predsednik g. Ivan Jelačin je otvoril plenarno sejo Zbornice za TOI v ugotovitvi, da je navzočih 50 zborničnih članov in je seja sklepčna. Pozdravil je vse svetnike in zastopnika banske uprave svetnika g. Vinka Borštnerja. Za zapisničarja je imenoval konzulenta g. Zagorjaka, za overovatelja pa svetnika Rebeke in Kavko, nakar je prečital naznanilo predsedstva. Poslovno poročilo so dobili vsi svetniki že pred sejo in ga je predsednik smatral za prečitane.

Naznanila predsedstva

Predsednik je poročal, da je ban odobril zbornični proračun in odobril za kritje iste ga pobiranje običajne doklade. Dalje je poročal o imenovanju članov banovinskega odbora za strokovno nadaljevalno šolstvo, ter razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je potrdilo na predlog zbornice delegate delodajalcev v samouprane organe javne službe posredovanja dela za triletno dobo 1937 do 1939. Ministrstvo je v smislu zborničnih predlogov imenovalo tudi sodnike lajke na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani za tekoče leto. Konstituirala se je uprava Pokojninskega sklada zborničnih namestnikov, v kateri so predsednik zbornice g. Ivan Jelačin, za industrijski osek zbornični podpredsednik g. Rihard Skubec, za obrtni osek pa g. Ivan Ogrin. Zbornično predsedstvo je imenovalo poseben redakcijski odbor, ki bo izdelal nov osnutek poslovnika za Zavod za pospeševanje obrti. Imenovan je bil tudi poseben akcijski odbor za zgradbo nadaljevalnih šol. Končno je predsednik omenil, da je zbornični nadzorni odbor pregledal zbornične račune in knjige.

Poslovno poročilo

Sledilo je obširno, zanimivo in pregledno sestavljeno poslovno poročilo zborničnega predsednika g. Ivana Jelačina, obsegačoe važnejše gospodarske dogodke in socialno politične ukrepe zadnjih starih mesecev. Med važnejšimi socialno političnimi uredbami je na prvem mestu uredba o minimalni mezdah, uredba o socialnem zavarovanju za primer starosti, onemoglosti in smrti in uredba o obrtnih razsodiščih. Med zakonodajnim delom je treba omeniti dva važna zakona, sprejeta ta čas za vsa država, s katerima se izenačujejo sedanja partikularna prava, veljavna po nekdanjih pravnih področjih in zakon o pooblaščenih inženjerih, ki je v tesni zvezi z mnogimi odredbami obrtnega zakona. V Narodni skupščini je pa pripravljen še zakon o gospodarskih združenjih, ki zanima predvsem trgovske kroge in glede katerega je naša Zbornica že v prejšnji sestavi precizirala svoje stališče.

Pretekli teden je zbornica obravnavala na posebni konferenci osnutek zakona o električnem gospodarstvu, o proizvodnji in prodaji električne energije, ki je za našo banovino naravnost osnovne važnosti ne samo zato, ker smo v razvoju elektrifikacije že dosegli gotove uspehe tako, da danes že široki sloji prebivalstva lahko uživajo ugodnost električne razsvetljave in električnega pogona strojev in naprav. V drugi etapi razvoja pa nastaja pri nas potreba, da se sporadične enice povežejo enkrat v racionalizirano delovno enoto, ki bi mogla celokupnosti nuditi nove posebne ugodnosti.

Prijateljska pogodba z Italijo

Za bodoči razvoj naše zunanje trgovine bo posebno važno, da je prišlo do prijateljske pogodbe z Italijo. Slično pogodbo smo imeli leta 1924, ki pa je leta 1929 potekla in se ni več obnovila. Odredbe sedaj sklenjene pogodbe vsebujejo poleg političnih tudi važne načelne določbe glede bodoče medsebojne gospodarske politike, po katerih smemo pričakovati, da bo do sedanja diskriminacija, ki nas je težko oškodovala, v bodoče prenehala in da bo naša izvozna trgovina deležna enakih ugodnosti, kakor so jih bile že doslej države rimskega sporazuma. Pričakujemo, da bo meddržavni odbor, ki naj v kratkem prične s podrobno izvedbo obnove in razširjenja medsebojnih gospodarskih položajev, znal upoštevati posebne prilike in potrebe dravske banovine kot neposrednega mejaša Italije in jih v bodočem sporazumu v celoti zadovoljiti.

Naša zunanja trgovina

Poleg prijateljske pogodbe z Italijo je za našo zunanjo trgovino pomembna tudi uredba o reorganizaciji Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, objavljena pretekli teden. Naša zunanja trgovina je zaključila tudi lansko leto z aktivnim saldrom 299.000.000 din. Razveseljivo dejstvo je, da je pri zmanjšani izvozi in uvozi tonaj

vrednost zunanje trgovine porasla in sicer pri izvozu za svojih 340.000.000, pri uvozu pa za 378.000.000 din tako, da predstavlja danes volumen zunanje trgovine že nad polovico rekordnih števil iz leta 1929. Kakor se vidi, ozdravlja naše gospodarstvo le polagoma in v znatnem delu le pod vplivom izrednih konjunktur oboroževanja in pomikanja deviz. Zato je tudi zastoj v plačilnem prometu pri naši izvojni trgovini za naše poslovne prilike zelo znaten in ovira finansiranje izvoza. Izkazalo se je, da uvozna kontrola, ki je uvedla po odobrenju finančnega ministrstva Narodna banka, ni v stanju preprečiti in odpraviti zastoja, marveč je v prometu z Nemčijo in Grčijo zastoj še močnejši kakor je bil ob sami uvedbi uvozne kontrole.

Struktura naše trgovske bilance ima to neprijetno stran, da smo aktivni z omini državami, s katerimi vršimo denarni in obratniški promet potom klirina, pasivni pa proti omini državam, s katerimi nimamo klirinskega prometa, ki od nas po večini zelo malo kupujejo. Skupna vsota naših terjatev nampram aktivnim državam je doslej lani okrog 700.000.000 din, dočim smo morali za uvoz iz neklinirskih držav izdati preko pol milijarde deviz. Akoravno je naša trgovska bilanca aktivna, je položaj v plačilnem prometu stalno napet in težak, tako da smo v resnici v njem pasivni.

Promet z Italijo

Promet z Italijo se tudi po ukinitvi sankcij ni mozel prav razviti. Vzrok temu je bila na eni strani 40% devalvacija lire, na drugi strani pa stroga kontrola cen in sistematična kooperativna organizacija vse uvozne trgovine in razporeda blaga. Tako je znašal lani ves izvoz v Italijo le 137 milijonov in je bil za 535.000.000 din manjši kakor leta 1935 in za 650.000.000 manjši kakor leta 1934. Najbolj je bila pri tem prizadeta dravska banovina. Izvoz lesa, ki je glavni steber naše izvozne trgovine, je bil kljub boljši konjunkturi, ki se je pokazala proti koncu lanskega leta, za 237.000.000 din manjši kakor prejšnje leto. V dravski banovini je bil pretežen del leta izvoz reducirani na eno desetino onega obsega, ki ga je imel v dobi pred uvedbo sankcij.

Poleg tega obravnava poslovno poročilo devalvacijo, predstojajoča poročanja z nordijskimi državami, poživljanje investicijske aktivnosti, notranjo trgovino in položaj tekstilne industrije, ki stoji pred novimi vprašanji.

Splošen položaj

Če je v splošnem točno da so se gospodarske prilike v tekočem letu nekoliko zboljšale, pa vendar položaj v dravski banovini ne nudi iste slike, kakor jo opazujemo v vzhodnem delu države, kjer je izredno dobra žetev izjavila splošen optimizem in kjer se tudi javna dela vsrje v zelo znatnem obsegu. Res je, da sta tudi pri nas gradbena delavnost in izvoz oživila in da je bila industrija radi obsežnih javnih dobav stalno zaposlena. Zato se je smatralo, da je nastopil čas, ko je treba likvidirati vprašanja kmečkih dolgov in ko je treba rešiti več perečih socialnih vprašanj, ki so se odlašala že dolga leta. Potreba nalaževanja javnih del in opreme državne obrambe pa je sredi mirnežnega oboroževanja po vsem svetu naložila tudi nam mnogo žrtve. Ki jih je moralo gospodarstvo vzeti nase. Z novim proračunom se je moral povečati še niz davčnim in dajatev, čeprav je bil donos davkov in državnih dohodkov v lanskem letu zelo povišan in je v primeri s prejšnjim letom dal na direktnih in indirektnih davkih nad 300.000.000

din več. Čeprav se je lani dviganje hranilnih vlog ustavilo, smo v vsej državi zopet dosegli 10.670.000.000 din vlog. Dve tretjini novega dotoka vlog se stekata v državne zavode in s tem trajno oškodujeta gospodarstvo. Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov ni bila sestavljena v smislu predlogov naših gospodarskih organizacij.

Poslovanje v notranji trgovini niti pri ugotovljenem povišanju splošnih cen ne izkazuje večjega napredka. Trgovci, ki so poslovali s kmeti, so močno prizadeti zaradi določbe uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Ki določa odplačilo blagovnih kreditov in dolžnih vsot na dobo 12 let. Splošno se pritožbe nad konkurenco vedno bolj rastejo konzumnih zadrug in nabavljajalnih organizacij. Detaljna trgovina se zmanjšanji po krošnjarski poplavi na eni strani in proti industrijskim prodajalnam ter smučarjem se podružnicam veleblagovnic na drugi

Davčna vprašanja

Mnogobrojne nove uredbe davčnega in finančnega značaja, posebno pa odredbe finančnega zakona so izzvale potrebo zborničnih intervencij in akcij. Zbornica je v prvi vrsti posvečala pozornost vprašanju izvedbe pavšaliranja pridolajne za obrtništvo. V smislu svoječasnih sklepov smo predlagali, naj bi sedanja skala za pavšaliranje veljala tudi za obrtnike, ki uporabljajo stroje do 2 HP odnosno do 1.000 kilovatih ur na leto. Odredba o možnosti pavšaliranja banovinskih trosarin na vino in žganje so izzvale veliko zanimanje v krogi interesentov. Mnogo pregledav je izzvala izvedba predpisov o skupnih banovinskih trosarin na obleko in obutev. Finančni organi niso imeli zdočnih navodil in so zato takoj pri popisu zaloz v trgovinah nastale težave in nesporazumi. Z novim banovinskim proračunom se je zaradi prevzetih bremen za finansiranje šolskih zgradb banovinska doklada povečala za nadaljnjih 26% in presega v dravski banovini daleko doklado ostalih banovin. Glede prometnega in luksuznega davka smo med drugim predlagali, da se poliranje luksuznega davka za obrtnike preuredi tako, da se ne bo za en in isti predmet pobiral dvakrat.

Obrtne zadeve

Gibanje obrtništva v preteklem letu izkazuje še vedno silko prejšnjih let. Nazadovanje števila obratov se še vedno ni ustavilo. Nasproti 912 prijavam je Zbornica registrirala 1414 odjav, tako da se je število obratov zmanjšalo za nadaljna 602. Med prizadetimi strokami je treba omeniti zlasti čevljarje, ki beležijo 84 prijav in 238 odjav, šivilje 49 prijav in 147 odjav, krojači 48 prijav in 107 odjav, mizarji 60 prijav in 117 odjav itd. Vidimo torej, da postajajo poleg Ti-arja in Ba-te, ki povzročata znatno zmanjšanje čevljarstva in krojaškega obrta tudi v mnogih drugih panogah nadstavljeni in ne morejo vzdržati režije ter javnih bremen ter se zaradi pomikanja poslov reducirajo. Znak časa je, da se je celo število urarjev zmanjšalo za celih 9 obratov, modistk za 5 obratov in da nastaja že v živilskih obratih število prekomernosti.

Statistika nam kaže, da smo imeli na področju Zbornice ob koncu lanskega leta 5050 gostinskih obratov. Lani je bilo prijavljenih vsega 249 novih gostinskih obratov, odjavljenih pa 234. Neupravičeno poseganje v gostinske obrate se opazja v vseh praveh. Za gostinstvo so bila v zadnjih časih posebno poreda vprašanja prirejanja veselje v bifeji in vinotoci potom raznih društev, krošnjarijenje z vinom in tihotapstvo špirta.

Pri vseh združenjih trgovcev je bilo ob koncu lanskega leta včlanjenih 9208 trgovskih obratov s 3684 pomočniki (cami) in 1588 učenci (kami). Strokovni pouk vavence še vedno ni zadovoljivo urejen. V dravski banovini imamo samo 10 trgovsko nadaljevalnih šol, v katere se je v začetku lanskega leta 1936-37 vpisalo 355 učencev in 244 učenk, skupaj samo 599. Vsi ostali trgovski vajenci in vajenke morajo posesti mešane trgovsko obrtne ali strokovne obrtne nadaljevalne šole. Mnogi so pa celo brez strokovnega nadaljevalnega pouka.

Računski zaključek

Za zbornični nadzorni odbor je poročal o zborničnih računih za lansko leto dr. Ciril Pavlin.

Zbornični sklad je imel 3.363.664 Din dohodkov, stroškov pa 3.435.356 Din. Primanjkljaj znaša torej 71.693 Din. Blagajniški ostanek ob koncu l. 1935 je znašal 436.579 Din. Večina zneska je bila naložena v denarnih zavodih.

Donos zborničnih doklad je znašal 2 milijona 457.780 Din. Glede na donos l. 1935 je bil manjši za 209.358 Din. Zbornične take so dale 803.823 Din, take za mojstrske izpite 90.817 Din, obresti le 5.927 Din.

Stroški zborničnega sklada so znašali lani 3.435.356 Din, in sicer za osebne stroške 1.618.731 Din, za stvarne potrebščine

453.646 Din, za prispevke in ustanove 1.072.977 Din, za obrestovanje in odplačilo dolga 290.977 Din. Čisto premoženje zborničnega sklada ob koncu lanskega leta je znašalo 2.052.386 Din. V primeri s predlaniškim letom se je zvišalo za 28.307 Din. Premoženje sklada za muzej kralja Aleksandra je koncem l. 1936, znašalo 286.478 Din.

Računski zaključki za prireditve razstav, za fonde in inventar izkazujejo samo dohodke na obresti. Njih premoženje je znašalo 25.245 Din. Zaklad za volitve je dobil dotacijo 100.000 Din. Stroški so znašali 61.515 Din. Premoženje sklada je znašalo koncem lanskega leta 253.131 Din, od katerega zneska je naloženih 212.737 Din pri Kmetijski posojilnici, ki je pod zaščito. Zaklad za izdajanje učnih knjig je imel glavnico v znesku 44.461 Din. Obnovitveni fond za centralno kurjavo je imel samo dohodke. Njegovo premoženje je naraslo na 169.965 Din. Zbornični Zavod za pospeševanje obrti je imel 231.718 Din dohodkov in 186.724 Din izdatkov. Aktivna sklada so znašala 812.905 Din. Po odčitku pasiv v znesku 1993.340 Din, je znašalo čisto premoženje sklada 619.565 Din. Primanjkljaj sklada za nadaljevalne šole v znesku Din 47.665 se je pokrila iz glavnice, ki se je zaradi tega znižala na 67.497 Din. Glavnica Sklada kralja Aleksandra za podpiranje osemletnih bivših pripadnikov zbornice je dobila 25.000 Din dotacije, ki se je porabila obrestmi pa prišlele k glavnici, ki je znašala ob koncu lanskega leta 1.802 Din.

Na podlagi izvršene revizije je poročeval predlagal zborničnemu svetu, naj računski zaključke sprejme in predloži g. banu v revizijo in obvesti ter naj da zborničnemu generalnemu tajniku ministru g. Ivanu Mohoriću razrečeno. Svetnik Avenek je pripomnil, da je treba odpraviti sistem fondov, ki jih je kar 13, nakar je generalni tajnik g. Mohorić pojasnil, da je ta sistem prevzel, ko je l. 1931 prevzel dolžnost generalnega tajnika in da od tedaj ni bil ustarioven kakov fond. V načelu pa se strinja s predlogom da se vsi fondovi, v kolikor niso statutarji, zlijajo v enoten fond, ker bi to olajšalo administrativne posle. Predlogi dr. Pavlina glede računskega zaključka so bili soglasno sprejeti.

Sprememba pravil

Soglasno je bila sprejeta tudi sprememba pravil, kakor so to predlagali člani gostinskega in obrtnega odseka. Soglasno je bil sprejet tudi predlog za izpremembo pravilnika zborničnega razsodišča glede št. 41, ki ima namen da olajša poslovanje razsodišč, ki je bilo doslej zaradi predpisa, da morajo sodbo podpisati vsi člani razsodišča, v praksi neprilicna in je povzročala težkoc.

Nesoglasja glede Zavoda za pospeševanje obrti

Podpredsednik g. Ivan Ogrin je predložil nov načrt poslovnika Zavoda za pospeševanje obrti. Bitvena sprememba glede zavoda se tiče avtonomije zavoda v tem smislu, da naj bi v njem odločevali samo člani obrtnega odseka in sami upravljali zavodov denar v višini okrog četrtilijona dinarjev. Ožji odbor obrtnega odseka s 6 člani in predsednikom naj bi samostojno vodil in upravljali zavod, v katerem so doslej soodločevali tudi člani drugih odsekov.

Svetnik Rebek je v imenu manjšine v obrtnem odseku izjavil, da nikakor ni pravilno, da se Zavod za pospeševanje obrti pretvori v posebno institucijo, ki bi bila nekak dispozičniški fond za večino v obrtnem odseku. Nima namena odkrnjevati avtonomije pravice obrtnikov v zbornici, toda v zavodu naj bodo zastopniki vseh odsekov, ker je šele na ta način zagotovljeno tako poslovanje zavoda, ki bo res vsem obrtnikom v prid, kar je tudi edini cilj zavoda. Manjšina v obrtnem odseku želi sporazum glede tega vprašanja in predlaga, naj se pretresanje o spremembi poslovnika Zavoda za pospeševanje obrti preloži do prihodnje seje.

Podpredsednik Majcen je poudaril, da bi poslovnika ne smeli spreminjati, ker je proračun že sprejet. Ako bi se sprememba kljub temu sprejela, naj stopi poslovnik v veljavo šele s pričetkom novega proračuna ali pa naj zavod vrne prispevke v znesku 15.000 Din, ki so mu jih dali ostali odseki, katerih denar zavod ne odklanja, pač pa odklanja njih zastopnike.

Svetnik Avenek je predlagal, naj se sprejme novi poslovnik in uvede za tekoče leto, nakar se bo videlo, ali je dober ali ne. Kot član industrijskega odseka je mnenja, da zavod res ne potrebuje svetovalcev iz drugih odsekov. V zavodu naj odločajo samo člani obrtnega odseka. Svetnik dr. Rekar je pripomnil, da tudi v industrijskem odseku ni bilo soglasja glede spremembe poslovnika Zavoda za pospeševanje obrti in naj se sporazum doseže izven zbornice ter naj svetniki o tem razpravljajo na prihodnji seji.

K predlogu podpredsednika Ogrina glede izločitve zastopnikov drugih odsekov in

vodstva Zavoda za pospeševanje obrti se je oglasilo še več drugih svetnikov, ki so se v deloma zelo živahni debati izrekli za Ogrinov predlog in proti njemu.

Debata glede predloga, naj se prepusti Zavod za pospeševanje obrti v upravljanje obrtnemu odseku, je bila zelo dolga in je v njo poseglo mnogo zborničnih svetnikov, ki so stavili razne spreminjevalne in dodatne predloge, med temi tudi naj se zadeva odloži v svrhu razčiščenja do prihodnje zbornične seje. Po burni debati je predsednik g. Jelačin odredil petminutni odmor z željo, naj se v tem času doseže sporazum, ki bo edino koristil obrtničnemu stanu.

Po kratkem odmoru je predsednik sporočil, da je bil dosežen sporazum v takem smislu, da so vsi trije odseki, tako trgovinski, gostinski in industrijski sklenili, da naj se prepusti uprava Zavoda za pospeševanje obrti v upravljanje obrtnemu odseku do konca tega leta, da se vidi, ako se bo stvar obnesla. V tem smislu se spremeni tudi poslovnik zavoda.

V imenu manjšine obrtniškega odseka je g. Rebek izjavil, da bo glasoval za ta predlog, vendar zahteva popolno lojalnost s strani večine.

Podpredsednik g. Ogrin je objubil, da se bo delalo v odseku samo v interes obrtništva in popolnoma lojalno, kar je Zbornica sprejela z odobravanjem. Naposled je podpredsednik g. Skubec izjavil v imenu industrijskega odseka, da ta poklanja spornih 15.000 Din obrtnemu odseku.

Ob zaključku lista seja še traja.

Politični obzornik

Ohlajena ljubezen

Pri dopolnilnih volitvah v belgijski parlament v prestolnici Bruslju sta si kot kandidata stala nasproti, kakor je znano ministrski predsednik Van Zeeland in vodja tako zvanih rekstivov mladi Degrelle. Glasili katoliške tiskovnega društva »Slovenec« in »Slovenski dom« sta kar gorela navdušenja za Degrelle, poveljevali njegove izredne sposobnosti in vrline, podpirali njegovo krepko katoliško prepričanje in napovedovali njegovo sigurno zmago. Po nedeljskih volitvah, pri katerih je Van Zeeland zmagal s skoro stiritipetinsko večino, pa sta »Slovenec« in »Slov. Dom« na splošno presenečenje prenehala s slavospevi na Degrelle in sramežljivo izjavila, da sta prav za prav čisto zadovoljna z izidom volitev v Bruslju, češ da je splošno znano, da je Van Zeeland — veren in dober katolik. Vsa naša javnost se je začudeno spraševala, odkod ta jedrna sprememba? Splošno se je domnevalo, da je tudi v slučaju Van Zeeland — Degrelle pri imenovanjih listih obveljala stara maksima katoliške cerkve, da skuša biti vedno ob strani — močnih batalijonov. Pa ni tako! Stvar je čisto drugačnja: Siromak Degrelle, preje tako poveljevan in oboževan, je pri glasilih katoliškega tiskovnega društva padel preko noči v nemilost. Zakaj? Poslušajte! Degrelle je par dni pred nedeljskimi volitvami priredil v veliki sportni dvorani v Bruslju svoj volilni shod, na katerem je ostro nastopil proti političnemu katolicizmu, proti političnemu klerikalizmu in proti vmešavanju duhovščine v politične borbe. Degrelle je v svojem govoru med drugim poudarjal: V pokrajini, kjer pripada vse prebivalstvo katoliški veri, ni mesta za posebne katoliške stranke. Katoliške politične stranke samo škodujejo cerkvi in veri. Ako se v katoliški stranki zaplete njen član v kakor grdo, zlasti korupcijsko in afera, ne pade ta madež samo nanj, marveč tudi in še v večji meri na katoliško cerkev, zlasti ako je ta član poleg tega še duhovnik. Sploh bi se naš duhovnik ne mešal v stvar, ki ne spada naravnost v cerkev. Katoliški duhovnik se naj posveča samo svojemu vzičenemu poklicu, to je naj pase duše in vzgaja mladino. To je njegov delokrog. Vsaka druga akcija katoliškega duhovnika samo škoduje cerkvi, narodu pa ne prinaša nobenih ali pa zelo neznatne koristi. Takisto ni dobro, ako katolicizem podpira državna oblast s posebnimi zakoni in uredbami, torej nasilno. Tako se ustvarja »politični katolicizem«, ki postane tekom časa puhla formalnost brez vsebine. Brez vsebine pa ni krščanstvo! — Tako je govoril Degrelle v sportni dvorani v Bruslju. Sedaj boste razumeli, zakaj se je ljubezen gospodov iz Kopitarjeve ulice za Degrelle kar preko noči ohladila!

Borzna poročila.

CURIN, 20. aprila. Beograd 10. Pariz 19.575, London 21.56, New York 487.375, Bruselj 73.85, Mijan 23.076, Amsterdam 230.85, Berlin 176.10, Dunaj 80.40 — 81.80, Praga 15.28, Varšava 88.80, Buharešta 9.25

Samo tri dni Stan Laurel in Oliver Hardy

t. j. od 21. — 23. t. m.

Kraljestvo smeha

v kinu Slogi

Tam, kjer obsojajo na smrt — pse

Pogled k ljubljanskemu konjederu, kjer je najčudovitejši živalski vrt

Ljubljana, 20. aprila. Bolj čudovitega živalskega vrta si ne morete misliti; živali vrt ob živalskem pokopališču, kjer živali vohajo smrt. Zdi se, kakor da vedo, kaj jih čaka in niti domišljije ni treba, da sliši tožbo v žalostnem zavijanju zaprtih živali, ki se jim toži po svobodi.

Ta živalski vrt je v Trnovem ob Cesti na loko. Pri križišču Ceste v Mestni log drži od Ceste na loko drevored h kmečki hiši. Ki jo obkrožajo številna gospodarska poslopja. Spomni se na grajsko pristavo ali na bogato kmetijo na samotni, kjer domuje naš kralj na Betajnovi. Sicer je pa tu Trnovo, močvirni svet, kjer spomadi stopa talna voda na površja. Pomladni zrak je preprojen z vlagjo, po pomladi diši, kakor pravimo, in nenadno se te polasti čudna melanholija, kakor če stopaš na pokopališče. V živalskem vrtu je vlada tišina, čemur sem se čudil, dokler ni pes čuvaj začel kazati zobe blizu dvoriščnega vhoda. Stopil sem v vežo kmečke hiše. Sobna vrata so bila zaklenjena. Iz stranskega prostora sta prišle dve ženski — Kaj želite? — vprašala mlajša. — Želim govoriti z gospodom. — Ga ni. S katerim gospodom? — Beseda mi je šla težko z jezika, ker nisem vedel kako naj imenujem podjetnika, konjederca. Rabelj in konjederce se nam zdita polklica, ki ju ne uvrščamo med svobodne poklice in tudi ne med navadno obrt; konjederce pomeni časih celo psovko. — Z gospodom, ki vodi to obrt — sem se izognil. — Umri je predlaskom. — Tedaj sem se spomnil, da je Matej Joras bil umrl. — Kdo je pa prevzel koncesijo po njegovi smrti? — Se vedno jo imamo mi. Po smrti mojega moža vodim jaz.

Tako se mi je predstavila gospa Joraso. Stopila sva v sobo, da pregledava te kočje zapiske obrti.

Ljudje govore, da so meščani začeli na debelo pošiljati pse k vam.

— Ne, ne, je hitela demantirati gospa, — pri nas se še nič ne pozna, da je bila uvedena vsija pasja taksa. Saj vam lahko pokažem vse zapiske. Glejte, eden, dva, ... osem v tem mesecu, v 14 dneh. Na dan ne odpeče niti eden. Marca jih je bilo 10, največ pa februarja, 17 in januarja 9. Največ psov nam pošljejo vsako leto januarja in februarja, ko je treba kupiti nove pasje znamke. — Že več ljudi me je vprašalo, če res toliko ljudi odjavlja pse.

— Kaj pa počnete z zdravimi psi? Ali jih prodajate?

— O, ne, ne! Vse moramo pokončati! Kaj pa mislite, če bi n. pr. prodali psa, ki je ušel — brez znamke — pa bi ga njegov prejšnji gospodar videl drugje! Ne, ne, vse pokončamo. Samo 48 ur moramo vsakega pustiti pri življenju. Lahko pa imamo psa, ki ga nam ni treba pokončati, če nam ga kdo podari, ker ga ne more imeti več sam, pa bi želel, da bi ostal pri življenju.

— In jih streljate?

— Da, pa tudi tako ubijemo, z udarcem po glavi. O, saj je živali takoj mrtva! Maki imajo bolj trdno življenje. Kdor pa zna, ubije žival tako, da se ne muči.

— Ali imate svoje uslužbence?

— Dva imam, ki jih jaz plačujem. Veste, to je samostojna koncesarna obrt. Imam uslužbenca, ki je pri tem poslu že nad 40 let. Zdej je pa že prestar, da bi lahko lovil pse in dela samo doma. Pse lovi dva mlajša.

— Kako je z vašo obrtjo, ali daje koncesijo mestna občina?

— Da, mestna občina. Ko je še živel moj mož, je moral vsako peto leto priti za podaljšanje koncesije, kar je veljalo, da je smel opravljati obrt nadaljnjih 5 let. Prvega julija poteče ta rok in pravijo, da bo oddajo koncesije razpisala mestna občina. Za obrt se poteguje sin mojega moža, ki je konjač v Mariboru, da bi imel še tukaj koncesijo. Jaz sem mameha ... Prosil je, naj bi mu mestna občina preskrbela 400.000 Din posojila za živalski krematorij. To je čisto nepotrebno! Koliko drugih stvari bi bilo treba narediti v Ljubljani. Samo za nekaj živali zidati krematorij! Že pred letom sem pro sila mestno občino za določitev drugega mrhovišča v Mestnem logu, kjer imam primerno zemljišče. Veste, ljudje so sitni. Pritožujejo se, da jim smrdi s tega pokopališča, čeprav ni nobenega duha. Letos sem zopet zaprosila, da bi določili drugo mrhovišče, a mi ne pošljejo odgovora.

Stopila sva na živalski vrt. Pred hlev skimi vrati je bil priklenjen zopet čuvaj. V hlevu so štiri železne kletke in dve sta bili zasedeni. V eni je bil volčjak, ki je ugriznil nekega otroka in je čakal, da ga živinozdravnik preliše, če morda ni stekel. V drugi kletki je žalostno cvilil psiček neke druge pasme.

Pasje pokopališče, prav za prav živalsko v širšem pomenu besede, saj na njem pokopavajo mačke, konje in celo pokvarjeno meso, je približno 50 metrov daleč od hiše ob sadovnjaku. Meri okrog 1000 m². Spomnil sem se na bahaško živalsko pokopališče v Parizu. Ob gospodarskih poslopih lajajo priklenjeni psi, ki jih še ne čaka smrt. Posebna vrsta zgodnje črešnje cvete in zrak je prijetno očiščen.

Kdo bi mislil, da je na tem travniku živalsko pokopališče, že neštetokrat prekopano. Zemlja je razmnožena, ker je ponori močno deževalo, talna voda stopa tu in tam na površje tal, ki pod njimi gnije nešteto živalskih kadavrov. Malo plevla in nekaj žalostnih dreves — če imate malo domišljije, si menda lahko predčitate to pokopališče. Rekli smo pa, da je tu tudi živalski vrt; v bližini namreč lajajo priklenjeni psi. — Niso vajeni tujih ljudi, — pravi gospa.

Se vedno se nisem mogel sprijazniti z mislijo, da mora konjač pokončati vse pse ki pridejo na ta živalski vrt. — Da torej pokončate vse živali? — Da, saj sem rekla. Če se gospodar ne pokane in ne pride ponj, dokler ni prepozno. Lahko ga odkupijo za 30 Din. Pravico pa imamo zahtevati še po 6 Din na dan za prehrano živali.

— Ali so še kakšne druge takse?

— Da, za »pogreb« živali računamo 15 dinarjev.

Pomislil sem, da so ti pogrebi cenejši, kakor pogrebi ljudi. Gospa je rekla s takšno samoumevnostjo — »pogreba, kakor da ne gre za žival, da za pogreb toliko in toliko. Na dvorišču se je šopiril povsem bel pav. — Šest pavov imamo, — je povedala gospa. Ti priklenjeni psi so pa vsi? O, saj jih ni mnogo! je odgovorila, kakor da je hotela prepričati, da to ni nič posebnega, če imajo toliko živali. In tedaj sem začel gledati na konjače z drugačnimi očmi kakor doslej.

Da, bolj čudovitega živalskega vrta si ne morete misliti. Ko sem se pa vračal, sem v drevoredu srečal zelen konjaški voz. Novega ujetnika, ki so ga ujeli nekeje v šiški, so peljali tja, kjer bo 48 ur čakal na smrt.

Težko ga bodo pogrešali

Višnja gora, 19. aprila. Postajenačelnik g. Fran Teran je nas zapustil. Kakor je skromno in tiho prišel k nam, tako je tudi odšel od nas, ta mož odkritega značaja in nesebičnega dela. Iz Ribnice je prišel k nam pred 15 leti za postajenačelnika. Takrat je bila Višnja gora še zapuščen, od sveta pozabljena siromašno mestce in novi postajenačelnik g. Teran je takoj zastavil vse svoje sile, da bi kakorkoli pomagal našemu siromašnemu ljudstvu. Bil je vzoren, vesteren uradnik, ves prosti čas je pa porabil za delo na gospodarskem in kulturnem polju. Kjer je le mogel, je priskočil na pomoč drugim ali je pa kar sam oral ledino. In zdej, ko je odšel od nas, smo šele prav spoznali, kako težko ga bomo pogrešali.

Vsi smo ga imeli radi in vsi smo ga visoko cenili. Vsi? Morda mu je ta ali oni kdaj nasprotoval, toda to je bila samo posledica nerazumevanja ali pa osebnega sovraštva, ki ga je med nami Slovenci mnogo preveč. Kdor je pa pobliže spoznal g. Terana, ga je moral vzljubiti, saj je znal tudi na biti iskren prijatelj. Posebno se je z vso vnamo oklenil tujsko prometnega društva in njegovega dela. Njegova zasluga je v prvi vrsti, da so zdej na kolodvoru v Višnji gori orientacijske table in skice, on je z globokim razumevanjem podpiral

vesno akcijo za povzdigo Višnje gore in njene okolice, ki je postala končno priljubljeno letovišče.

Kje bo nastopil g. Teran svoje novo službeno mesto, še ni znano. Zanimati si mora, da bi si jih čim prej odpravil. Belimo tudi, da bi ostal v tamnih stikih s našim krajem in da bi prišel čim večkrat med nas. Sprejet bo toplo in prijetno, saj bo vedno svoj med svojimi.

Na rože je kanila kri...

(pok. Albini Oraškovi v osmini)

Pomlad je spet. Počasi raste novi dan iz temnega naročja dremavih večerov in iz pokojne samote se budi perono življenje vsem, ki so verovali v njeno vstajenje. Žalostno je hrepenenje, zbudila se je naša pesem, in še bolj rože med nežnim cvetenjem so božajoč ogreli prvi žari. O, srečni — trikrat srečni, ki se niste pozabili na smeh, ki ne vidite strahotne in globoko zevajoče rane naših dni, ki v težkem življenju mrzle dobe ne slišite vzdihov trpljenj! Solze, ki se vlivajo iz oči, in brezupja in upora glasne tožbe, pa povedo: tako je naše življenje. Kaj čuda, če so naši obrazi tako mrki, da je celo med rožami zamrl veselje. Tisoč nas je. Ah, koliko imen so nam dali: reveži, izobraženci in neznanci. Pa mi smo mladi in naše roke dela prosijo.

Albina! sestra naša med brati nevere, med brati brez posla in dela. Ko je bila noč pozna in topla, ko je bližina zemlje v pomlad dehtela in je bilo vse tako tiho naokrog — pokojni mir, takrat si stala ob oknu, mlada, in s tresočim srcem čakala na večer svojega trpljenja. Spomnila si se lepše preteklosti, svetlejših in bogatejših, od katere ti ni ostalo prav nič: od ponosne sile nič in od upanja nič; le tožča vzdihovanja in mile prošnje so se glasile v Tvojem zadnjem kriku, ki se je izvil proti nebu: »Če bi bila še enkrat tako srečna, da bi delo imela, potem bi srce in veselja jokala.« Nebo je molčalo — odgovora ni dalo. Izprevidela je, da od življenja nima pričakovati ničesar več, zato ji je želja za življenjem splahnela. »Vse je ničevo! Počakaj, da mi smrt ni najhujše. Počasi plaž je prišlo zlo, brezupno in nezadovoljno. Še en tih vzdih — njen zadnji vzdih! — Pok je odjeknil v temo, bele rože je okropila srčna kri in na nilem obrazu je bil samo še skrivnostno svečani mir posmrtnosti. Zaloigra trpeče se je končala. Koliko zaloigra bi lahko našli in koliko jih je še, ki že težko čakajo na svoj veliki pokor. Življenje povej, povej! Iz noči prihajamo in v noč gremo... Grenka resnica!

Oni dan sem šel do tja, kjer prenehajo hiše in vodi pot, ki se sredi zevajočih grobov. Pred menoj je morala iti to pot, da je v smrti pokazala, kje se snidemo trpeči. Na sveži groblji so v večerni rosi dehtele krvavordeče rože, iz globokine pa sta polsišno prihajali kletvi in prošnja njenih umirajočih ustnic: »Usmilite se jih, vsaj njih! Koliko jih je — mlade so in dela prosijo — sestre moje so — po krvi in v trpljenju!« Še iz globokine to prisrčno sočutje zlatega srca.

Na Tvojem domu! — Albina, pa sahnje rožmarin in okrvavljene v samotni bele rože mrlo. Ti si mrtva, a življenje bo vrelo, kipe, vabilo, odbijalo, božalo in bicalo naprej kakor doslej, in ljudje bodo v trpljenju in bolečinah umirali kakor doslej. Mi pa imamo vero v novo življenje in v novo pomlad. Pomlad je naša — naše je njeno vstajenje!

Simfonični koncert

Ljubljana, 20. aprila. »Koncert slovenskih simfoničnih skladb« slovenskim orkestrom pod slovenskim dirigentom — ali ni to važen mejnik od poti v lepšo bodočnost? Tako zveni retorično vprašanje g. V. Voduške na koncu njegovih »opomb k program« za koncert združenih ljubljanskih orkestrrov pod vodstvom g. Brezovške.

Kako bi bil ta navdušen vzklil upravičen, če ne bi po nesreči zašel tudi Rimski-Korzakov na spored, ter če bi bil g. Arnič res naš prvi simfonik, kar so tako vneto podarjale vse reklamne novice v dnevniki. Na nesrečo so R. Gerbič, L. M. Skerjanc, D. Švara in S. Koporec tudi avtorji simfonij, še večja nesreča pa je to, da je simfonija »Duma« kljub vsemu še »v popravilu«, (kar je kot tako hvalevredno) in da smo slišali le prvi stavek te simfonije. — Če smo torej odkriti, moremo govoriti le o tem, da se g. Arnič bavi z orkestralno glasbo (kot tak ima dolgo vrsto predhodnikov) in da s takim načinom reklame prav tako pade trditve, da je Arnič »tih in požrtvovalen delavec«, kakor tudi očitke, da se nekateri pehajo le za trenutnimi uspehi itd., kar je tako lepo opisano v tem edinstvenem programu, ki ne služi le kot razlaga za boljše umevanje sporeda, temveč za izpade, ki nikakor ne spadajo na to mesto.

Sicer pa se bodo Kranjem vremena zjasnila, saj imamo novo društvo »Simfonija«, ki je koncert organiziralo in trdno upam, da bo kmalu imel vsak naš skladatelj svoje društvo, sčasoma pa tudi vilo in avto s hupo, ki bo trobila kak priljubljen motiv srečnega lastnika... Toda predaleč sem zašel — hotel sem le povedati, da je bilo Arniču prijateljsko navdušenje preje v škodo, ki ga koristi.

Ker zahteva g. Vodušek »vsaj načelnega boja«, sem skorodra prisiljen načelno odkloniti Arniča, ker se njegovo delo ne sklada s principi Schönbergove in Häblove smeri, ki tvorijo občevanje podlago za delo mnogih avantgardnih skladateljev v Evropi in Ameriki. Ker pa imam tudi nekaj »splošnih« opomb na delo, ne bom tako citičen, da bi od Arniča zahteval popoln preokret; vendar moremo zahtevati od skladateljev, ki pišejo tonalno in tematično, da delajo to najmanj tako solidno kot njihovi predhodniki in vzori — sicer bo vsakdo raje segel po originalu.

Arnič je tipičen eklektik, ki se naslanja na novoromantično glasbo, v II stavku Rapsodije pa delno na rusko petko (diatonika). Njegova invencija ni bogata, tem ne izbira vedno kritično, v gradnji je širokopoten, pri čemer se poslužuje sekven, gradacij in sploh vseh rekvizitov novoromantične glasbe in kljub vsej instrumentalistični draperiji ne pride nikjer do pravega strastnega izbruha, nikjer do resnične napetosti. Invencija, gradba ter instrumentalizacija izdajajo organista, ki si je izšolal svoj

žut za obliko in barvitost pri toccatah za orgle. Zato so vsi hitri stavki bolj tokatnega kot pa sonatnega značaja, zato ljubi sekvence in hrupno instrumentalizacijo na violini.

Poleg Arničevih del Uverture, Rapsodije in I. stavka »Duma«, je izjavil orkester tudi »Scherzad« Rimski-Korzakova v precej ohlapni in površni obliki tako, da g. dirigent ni zapustil globljega vtisa.

Številno občinstvo, ki je skoro napolnilo Unionsko dvorano, je aplavdiralo orkestru, dirigentu in zlasti avtorju. Fr. Sturm

Zanimivo predavanje

Kamnik, 19. aprila. Šele nedavno ustanovljena škola mladinskega organizacija JNS v Kamniku je že priredila svoje prvo predavanje, ki se je vršilo v nedeljo 4. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Gasilskega doma. Predaval je narodni poslanec tov. Milan Mravljec o socialnih problemih našega podedelja. Kljub skromni reklamni in elabemu vrenemu, se je zbralo za Kamnik naravnost presenetljivo lepo število (okoli 120!) pripadnikov jugoslovanske ideje. Vsi so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem tov. poslanca.

Govor, ki je v svojem vehementnem govoru razlagal agrarno reformo, kakor tudi socialno in starostno zavarovanje delavca in kmeta. Pri tem je pokazal tudi na one, ki so krivi, da se vse to ni izvedlo, ki so moralni krivci, da je naše podedelje, naš kmet in delavec na robu propada. Oni, ki bi po svojem vzvišenem poklicu morali oznanjati besedo božjo, so se vpregli v uma zani voz dnevnih politik in šli tako daleč, da vsakogar, ki je proti njim, proglašajo za framasona in komunista, medtem ko v svoji strankarski zagrizenosti proglašajo celo marokanske muslimane za branitelje katoliške vere v Španiji.

Izvajanjem govornika so vsi prisotni sledili z največjo pažljivo in burnim odobravanjem. Kakor pa smo ob takih prilikah že navajeni je bila tudi to pot poslana iz nasprotnega labora trojica kričev, ki so s svojimi puhlimi medklicami hoteli povzročiti nered, kmalu pa so tudi ti uvideli, da je bolje, če so čisto tihi, ker bi sicer znali zvedeti še kaj...

Govornik je pozval mladino, ki je pred vsem na deželi poklicana, da izvrši to, česar se prednikom morajo posrečilo izvesti. Kamniška mladina organizirana v Jugoslovanski nacionalni stranki se dobro zaveda, da se mora zanimati za vsa vprašanja, ki se dnevno pojavljajo. Svoj program pa si je zahteval pred vsem v socialni in gospodarski smeri, za dobrobit malega človeka in za dvig našega podedelja.

V kratkem se bo priredilo še več predavanj socialnega in gospodarskega značaja. Nacionalna mladina kamniškega sreza kliče vsem, ki imajo dobro voljo in žut do malega človeka: Pristopajte v naše vrste in podpirajte nas v izvajanju našega programa! Ne bojte se, mladi smo in poštini in hočemo delati!

Iz škofoje Loke

— Odlikovanje dolgoletnega predsednika Rdečega križa. G. Avgust Blaznik, fotograf, vodi škofoješki Rdeči križ vse od ustanovitve dalje, preko 10 let in posveča tej humanitarni organizaciji vso svojo ljubezen in voljo. Za zasluge, ki si jih je pridobil pri RK, ga je odlikoval glavni odbor RK s srebrno medaljo, ki mu je bila slovesno izročena v petek. Ob prisotnosti sreskega odbora RK je nagovoril odlikovanca v izbranih besedah sreskega načelnika. Kakl in mu pripel na prsi odliko. Svojemu vseletnemu sodelavcu in voditelju so seveda potem vsi čestitali z željo da bi stal g. Blaznik še dolgo vrsto let v vodstvu organizacije, ki je škofojskemu okraju zlasti leta 1926, ob poplavih mnogo koristila in pomagala.

— Dva tečaja. Težnja po napredku in izpopolnitvi je zbrala krojače škofoješkega okraja v tečaju, ki poteka prav lepo v prostorih nove deške šole. Tečaj poseja 14 krojačev in ga vodi strokovni učitelj g. Knapfel, ki predava vsako dopoldne. Tečaj bo trajal predvidoma pet tednov. — Drugi tečaj organizira Tujsko prometno društvo. Čim bo dovolj pripravljen, se bo razlagalo, kdaj se bo vršil. Prijave sprejema TPD.

— Dve predavanji. Prejšnjo sredo je predaval v Sokolskem domu pod okriljem JS dr. Lavo Čermelj in opisal zemljo okrog Trsta z vsemi njenimi lepotami, ki so bile razvidne tudi iz izvršnih posnetkov. Zadnjo sredo pa je predaval g. Viktor Pirnat o dolenskih gradovih. Obakrat je bila velika dvorana popolnoma zasedena.

— Stavbna dela. Na spodnjem trgu so Primožičeve hiše docela predelali. Notranjost so vsi porušili, zdej pa se postavljajo nove stene, ki bodo dale hiši povsem novo lice. — Na mestnem trgu pa obnavljajo hišo Elizabete Šubičeve. Izmenjali so vsa okna, predelali stropne ter obnovili fasado. Hiša je nekako modernizirana kakor njene sosedse.

— Solška kuhinja PRK na deški šoli. Namenjena mladini gorske šole, je bila tudi v pretekli veliki blagodat za solarje. Od oktobra do velike noči je bilo razdeljenih 6328 porcij čaja s kruhom, kar je bilo seveda v zvezi z znatnimi izdatki, ki so se krili iz najrazličnejših virov.

— S kolesom čez rob planiške ceče. ki vodi z Breznice proti Podpulferji je padla v nedeljo tovarniška delavka Pavla Trobčeva in se hudo poškodovala. Pri Kobilji, kjer je oster ovinek, jo hotelo dekle, ki se je vozilo nizdol, kolo ustaviti, pa jo je zaneslo preko roba tako, da je odletela na spodnje čestice, ki se vije že pod ovinkom. Močno poškodovano, zlasti po glavi, jo ponesrečenec prenesel najprej domov v Škofo Loko, naslednjega dne pa jo je odpeljal reševalni avto v Ljubljano.

— Denar je kradel. Pri posestniku Kalana so imeli v sredo tatinskega gosta. Medtem ko so bili domači na polju, se je potrudil kar skozi okno in odnesel gospodarijo izpod vzglavja in gospodinjij iz omare nekaj manj kot 300 Din v gotovini. V sobi sta spala dva otroka, a nista čula ropota. Kakor je prišel, tako je tat odšel in izginil.

— NAPACNO JE RAZUMEL. — Zakaj nisi takoj vrnil prstana, ki si ga našel na cesti?

— Ker je na njem gravirano: »Vedno tvoje«.

— ZANESLJIVO ZNAMENJE. — Zakaj mislite, da je tale psiček last neke dame?

— Ker se je ustavljal pred vsako modno trgovino.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 20. aprila katoličani: Agneta.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Materinstvo.
Kino Ideal: Vesela vdova.
Kino Sloga: Junak dneva.
Kino Union: Kreutzerjeva sonata.
TK. Skala: občni zbor ob 17. v damski sobi Emone.

Prirodoslovno društvo predavanje univ. asistenta Peterlina, »Kaj je svetloba« ob 18. v predavalnici fizikalnega instituta univerze.

Društvo slušateljev juridične fakultete, predavanje dr. Otmarija Pirkmajerja o »juristu v upravni službi« ob 18. na univerzi, soba št. 90.

Foto večer SPD ob 20. v društveni foto temnici na Aleksandrovi cesti.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Isrod sira

Z ozirom na vaš članek, ki ste ga objavili v ponedeljek dne 19. aprila 1937, št. 88 stran 4, stolpec 3 in 4 v sredi pod naslovom »Spanec Chingolo krotilec mrčesa« in s podnaslovom »Desirati bolhe in metulji je težje kakor leve in tigre« Vas prosim, da v smislu § 26 zakona o tisku izvolite objaviti v Vašem cenjenem listu sledeči uradni popravek oziroma pojasnilo:

»Poklic krotilec mrčesa ni čuden, temveč naraven. Kakor kdo zna, je dejal tisti, ki je držal kravo s svedrom. Akrobatske vline bolh niso čudovite, temveč so samo izredne in občudovane vredne. Ni res, da metulji plešejo okrog napetejšega motvoza, temveč je res, da letajo. Plešati znajo baletne, metulji pa ne. Ni res, da moram vsako leto znova desirati svoj cirkuški zbor, temveč je res, da ga moram desirati vsako leto dvakrat, ker znajo moke bolhe poleg drugih vragolij tudi loviti pike. Končno ni res, da je mnogo težje desirati bolho, hrošča ali metulja kakor divjo zver, temveč je res, da je težje krotiti divjo zver kakor bolho, ker ima divja zver zobe, bolha pa ne. Tudi lahko divja zver pomaha z repom, bolha pa ne more, ker ga nima.

Z odličnim spoštovanjem

Chingolo, krotilec mrčesa.

Občni zbor SK Kamnika

Nedavno se je vršil v kavarni Narodne čitalnice občni zbor S. K. Kamnika, katera se je udeležilo okrog 60 članov in članic. Kakor smo posneli iz poročil je športni klub kljub neugodnim vremenskim in tudi gospodarskim razmeram precej živahno deloval vse leto. Predvsem sta živahno delovali nogometna in tekoča-atletična sekcija, v plavanju smo imeli preteklo leto v Kamniku podzavečno prvenstvo, teniška sekcija pa je z uspehom vzgojila nekaj naraščajo. Na svoj račun ni mogla priti zimsko športna sekcija, kljub lepemu programu, omejiti se je morala samo na izlete v planine, ker v Kamniku skoro ni bilo snega.

Gospodarsko stanje kluba je zadovoljivo, ker razpolaga s precejšnjim inventarjem in z okrog 5.000 dinarjev gotovine.

Pri volitvah je bila v glavnem izvoljena stara uprava kluba s predsednikom g. Šmucem na čelu, za podpredsednika je bil izvoljen predsednik občine Kamnik g. Stergar Anton, tajnik Cvar Ciril, blagajnik Skala Alfonz, načelniki sekcij: Gjurin Ivo, poročnik Stojković Mastnak, Bervar, Vidmar in Bručan, gospodar Benkovič.

Pri slučajnostih se je razvila živahna debata o programu kluba za prihodnje leto, predvsem radi gradnje tribune in tekašnice na novem športnem prostoru ob kopališču. Gradnja tribune bi stala okrog 8.000 dinarjev. Stavljeno so bili predlogi za in proti, končno se je občni zbor odločil, ob pristanku večine članstva, da bo z vsemi svojimi silami to akcijo podprlo, za gradnjo tribune in tekašnice ter upamo, da bomo prihodnje leto imeli te prepotrebne naprave za razvoj športa v Kamniku gotove. Poleg tega se je živahno razpravljalo o pritegnitvi mladine k športnemu delu, posebno pa šoloobveznih otrok, kateri naj bi že v svoji mladosti začeli sistematično gojiti razne vrste športa, predvsem plavanje in smučanje, ker le s smotno vzgojo naraščajo bo mogoče klubu vzdržati v konkurenci z ostalimi, predvsem ljubljanskimi dobro situiranimi klubi.

Upamo, da bo klub pri tem svojem stremljenju užival podporo in razumevanje vseh merodajnih faktorjev in vseh Kamničanov, kajti komur je pri srcu prosep Kamnika, ta mora skrbeti tudi za primerno vzgojo bodoče kamniške generacije.

Radioprogram

Cetrtek, 22. aprila.

12: Koncert na wurliških orglah (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:15: Virtuozji igrajo (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Radijski orkester. — 18:40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19:00: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nacionalna ura: Predavanje ministra za telesno vzgojo naroda (Bgd.). — 19:50: Zabavni kolček. — 20: Plošče. — 20:30: Orkestralna ura Josipa Vidoškeja in Rahe Rajhenča (izvajajo radijski orkester). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Vse pesmi s spremljevanjem harmonike in kitare. — Konec ob 23. uri.

MOŽ — MUČENIK

Mož, suženj svoje žene, čita novine in pravi svoji ženi: — Zenica, tu čitam, da je odkril profesor Voronov novo metodo, ki bo omogočila človeku živeti 150 let. Upam, da boš z njegovo pomočjo tudi ti živila 149 let.

— Zakaj pa baš 149 let? vpraša žena začudeno.

— Ker bi hotel jaz živeti vsaj eno leto v miru.

Pred premiero Respighijeve opere 'Plamen'

Kaj pravi o vprizoritvi nove opere na našem odru
režiser prof. Šest

Ljubljana, 20. aprila.

Ozračje v operi je polno nekega vznemirljivega drhtenja, ki se nehoti pojavi pred vsako veliko, posebno pomembno premiero, predvsem tistih oper, ki jih izvaja ansambl prvič. Celo za najbolj rutinizirane in teatralne navajene pevce pomeni povsem nova partija, nov slog kostuma in dekoracij dogodek, ki ga napolni s pričakovanjem kaj vse mu bo dalo poleg že definitivno izpolnjenih nians vlog — pri predstavi njegov ustvarjalni vnos, ki se pojavi v najbolj invenciozni formi šele s kontaktom publike. Nekaj takega je čutili v teh dneh pred premiero Plamena. In neke za vsem je ugrinjanje — ali bo publiki opera ugajala? In to s tisto vznemirljivostjo, ki jo čuti vsak, kadar želi, da bi potrdili drugi, kar občuti sam kot lepo in vredno.

Kolikar se mi zdi, da poznam občinstvo, bi postavila zelo ugodno prognozo, kajti še vedno ga zanimajo usode velikih ljubezni, velikih čustvenih zanosov — morda baš zaradi tega ker je današnji čas tako reven tega... in predvsem: naš Stritof ima izborni instinkt, da pogodi česa si publika želi! Vsaka opera, ki jo je došel pripravil, je bila sigurno uspešna. Sicer pa kaj bi ne bila — če ima vse zasede: naš Zlatko Gungjenc, v vsem šarmu njene ženskosti in stvariteljske sile, Gostiča z novo »polikani« glasom, Primožiča, mojstra-interpretita italijanskih komponistov, žametni glas Golobove, izčezljivo pevsko

in igralno kreacijo mojstra Betetta, topil ali naše marljive Kogejce in vse druge, ki prispevajo k celotni podobi Respighijeve umetnine.

Ravenna je bila ekspozitura Bizanca, ter je prizorišče na katerem se odigrava usoda Silvine (Gungjenc) in Donella (Gostiča), ki je Baziljev (Primožič) sin iz prvega zakona. Med mlado Baziljevo ženo Silvano in Donellom vzplamti plamen pregrešne ljubezni, ki kljubuje vsem pomislekom glede dolžnosti in časti. Ko Bazilij izve za to, umre od nenadne bolečine, ki sta mu jo prizadela žena in sin. Vzrok smrti se razve in ljudstvo med katerim je rodila baš bizantinska doba neveste religije in z njimi prepričanje, da so nekateri od hudobnega huda obsedeni ljudje, zmožni uročnega pogleda, da celo z željami moriti, vzbujati pregrešne strasti in sle, zavajati k zločinskim dejanjem itd. obtoži Silvano takega pčeta. Na koncu v cerkvi San Vitale naj bi Silvana pred zbranim klerom kot najvišjim razsodnikom v tej stvari prisegel, da ni rabila nobenih tajnih sil. Toda tega ne stori in zato se njena usoda tragično konča.

Kontrasti dajejo operi poseben čar. Bizantinski čas s svojo askozo mišljenja, togostjo in monumentalnostjo — v njem pa razgibano od najvišjih čustvenih in dramatičnih prepletov pritrjena ljubezenska tragika, to so prvine na katerih je zgrajena Respighijeva opera, na podlagi Guastalovega libreta, ki ga je posnelo Wiers Jensešci »The Witch« (Čarodějka). Glasba, katere posvetni elementi so povezani z arhaijskimi cerkvenimi, je zmerno moderna in daje posebno pevski Silvine silne umetniške vzpore, ki zahtevajo resne interpretke-umetnice, kot jo imamo v Gungjencu, Vloga Donella se Gostiču izredno prilaga, Primožič ima kot Bazilij dve muzikalno posebno efektivni »arije« (čprav ni sta ariji v pravem pomenu besede, ker opera ni pisana v slogu kakš »Nimmern-opere«) škof (vloga Betetta) po obsegu sicer ni velika, zato pa ostro profilirana. Opera stavi posebno na ansambl velike zahteve ter potrebuje ves blesk in sijaj, ki ga ji bodo z vsjo prizadevnostjo dali režiser prof. Šest, inženir ing. Franz, mojster gledališke slikarne Skušny, garderobijerja ga. Habičeva in g. Remškar in — last not least — dirigent Stritof, ki je mojstrsko prevedel libreto in nastudiral opero.

M. S—eva.

K podražiti življenjskih potrebščin

Nepotrebno razburjanje zaradi podražite kave in čaja
v naših bifejih

Ljubljana, 20. aprila. Podplat je koža čez in čez postala bi lahko rekli s Prešernom. Udarcev smo že tako vajeni, da jih sploh več ne čutimo. Če niso posebno hudi in če ne zadenejo v živo. Apatičnost se nas loteva vedno bolj in bolj. Nekaj nas tišči in stiska, pa sami ne vemo kaj. Zvijamo se v teh nevidnih kleščah, izhod bi radi našli iz moreče vsakdanjosti, v svetlejšo bodočnost bi si radi odprli okence, pa ne moremo. V tej splošni onemoglosti in tavanju marsikaj niti ne opazimo, kaj nam prinese nov dan. Tako gre skoraj neopazeno mimo nas tudi naraščajoča draginja, postopno skakanje cen skoraj vseh življenjskih potrebščin. Skoraj z dneva v dan skakejo cene, izdatki se večajo, dohodki so pa vedno enaki. Ne samo v Ljubljani, temveč tudi po drugih mestih zlasti v Zagrebu so začele cene skakati, kar je v prvi vrsti posledica novih davčnih bremen, ki so jih nam prinesli državni, banovinski in občinski proračuni.

Skoda, da nimamo urada, ki bi strogo zasledoval cene in sproti obveščal javnost, kaj in za koliko se je podražilo. Da so se podražile skoraj vse življenjske potrebšchine, vedo najbolje naše gospodinjice, ki se morajo vedno bolj omejevali pri nakupu. Če se ne bo val naraščajoče draginje prav kmalu ustavil, bodo zlasti srednji in nižji sloji v brezupnem položaju. Že zdaj je večina zadolžena, a kaj bo, če bodo življenjske potrebšchine vedno dražje, dohodki pa vedno isti? Kupna moč najmočnejšega sloja konzumentov, uradništva, nameščentva in

delavstva, je namreč že zdaj mnogo preniža, z naraščajočo draginjo pa postaja še šibkejša, kar mora porazno vplivati na vso našo trgovino, na vse naše gospodarsko življenje sploh.

Podražitev življenjskih potrebščin gre morda nekoliko na račun večjega izvoza, še bolj pa novih javnih dajatev. Dobili smo celo vrsto novih državnih, banovinskih in občinskih davščin, ki so seveda zopet najbolj prizadele nižje in srednje sloje. Dobili smo nove trošarine na kavo, limone, pomaranče, mandarine, ananas, vanilijo, žafran in na vse druge začimbe, na ribjo mast, na kolofonijo, na obutev, obleko, papir, britvice itd. Samo v naši banovini naj bi vrgle te trošarine 80 milijonov Din. Samo to breme javnih dajatev se bo od lani v naši banovini več nego podvojilo.

Naravna posledica tega je podražitev vseh z novimi trošarinami obremenjenih življenjskih potrebščin. In čudno, javnost je sprejela ta nova davčna bremena skoraj molče. Le ko so naši bifeji zvišali ceno črnih kavi od 1,50 na 2 Din, je zavrsalo. Ne da bi se hoteli potegovati za lastnike bifejev, moramo ugotoviti, da je podražitev kave in čaja tako drobitnica v naraščajoči draginji vseh življenjskih potrebščin, da sploh ni vredno govoriti o nji. Črna kava je itak luksuz in pijo jo večinoma ljudje, ki lahko pogreše vsak dan dva dinarja. Rečeš si je itak ne more privoščiti. Na drugi strani pa moramo pomisliti, da ne gre samo za povišanje trošarine na 4 Din od kilograma kave, temveč se je kava v zadnjem času

podražila za 15 Din pri kilogramu, čaj pa za 20 Din.

Iz kilograma kave se skuha povprečno 90 skodelic črne kave, če se strogo pazi, lahko se je pa tudi precej razlije. Kilogram kave stane s trošarino 83 Din, računati pa moramo še sladkor, ki je pri kavi prosto na razpolago in s katerim ljudje ne gospodarijo posebno ekonomično. Navadno ga ostane skoraj pol skodelice po kavi in treba ga je vreči proč. Drag je tudi plin, a v kotlu mora goreti skoraj noč in dan. Končno ne smemo pozabiti, da stane moderen aparat za kuhanje kave 40.000 Din in da ne traja večje. V kavarni stane skodelica precej slabše črne kave 3,50 din in nihče se ne pritožuje, ker vemo, da imajo kavarnarji visoke režijske stroške. Tudi lastniki bifejev niso brez njih, saj je tak obrat zelo drag, a povišali so jim tudi razne javne dajatve tako, da odpade na ko-

ličjak večje podjetje okrog 30.000 din javnih dajatev več, nego lani.

Tako vidimo, da podražitev kave in čaja v bifejih se daleč ni plod želje po večjem zaslužku, temveč zgolj neizogiben ukrep v borbi za obstanek bifejev samih in torej tudi v njih zaposlenega osebja. Pač bi pa lahko govorili o neumestni podražitvi kave in sladkorja, kajti tu gre res za ogromne zaslužke, ki jih spravijo v žep ljudje, od katerih država nima skoraj nobene koristi. To vprašanje bi bilo treba načeti, saj ni menda države, kjer bi bil sladkor tako drag, kakor je pri nas. Poleg sladkorja je pa še cela vrsta drugih življenjskih potrebščin, ki so mnogo predrage in pri katerih spravljajo gotovi ljudje nezasluzene masne dobičke na račun že itak do skrajnosti obubožanega ljudstva. Tu bi bilo umestno in potrebno zgražanje, pa tudi strogi ukrepi in kaznovanje krivcev.

100 ur nepretrgoma v zraku

Sovjetska letalca Jevsejev in Suprun se pripravljata na
polet iz Minska na Wellen

Letos se pripravljajo sovjetski letalci na več svetovnih rekordov. Pripravljajo se velike letalske tekme, na katerih bodo izkušeni sovjetski letalci pokazali razmah in visoko stopnjo sovjetskega letalstva. Med drugim se pripravljata nadporočnika Jevsejev in Suprun na polet iz Minska na Wellen za polarnim krogom in nazaj, ne da bi se spustila na tla. Pogonske snovi bo letalo jemalo kar v zraku iz drugega letala. Ta polet naj bi prekosil svetovni rekord francoskih letalcev Rossia in Codosa na 9.004 km dolgi progi brez sprejemanja pogonskih snovi.

Pot bo vodila Jevsejeva in Supruna iz glavnega mesta Bele Rusije Minska preko Čite na Daljnem vzhodu in Petropavlovsk na Kamčatki na Wellen, od koder kreneta nazaj proti Minsku. Ta zračna proga meri 20.000 km. V evropski Rusiji bo šest mest, kjer se dvignejo druga že prej pripravljena letala, da bo lahko letalo med poletom dopolnilo zaloge bencina in olja. Letalca pa ne nameravata povsod sprejemati novih zalog pogonskih snovi. Gre samo za priprave, če bi se kje ne posrečilo med poletom dobiti bencina. Naivnejša bi letalska pripravljenost v Krasnojarsku in Petropavlovsku.

Sovjetska pilota sta si izbrala za svoj polet letalo ANT 6. Med poletom bosta zvezana po radiu z meteorološkimi postajami in z letališči, kjer bodo pripravljene pogonske snovi. Proti koncu drugega dneva hočeta biti nad Kamčatko. Nad Wellenom vržeta sovjetsko zastavo. Njuno letalo lahko preleti na dan 5.000 km. Ves polet bo trajal okrog 100 ur. Posadka se bo v pilotiraju menjavala. Letalo je prilagojeno poletom v velikih višinah. Pilota vzameta s seboj zaloge kisika, da bosta lahko letela v višini okrog 8.000 m. To bo deloma pospešilo hitrost letala, na drugi strani pa preprečilo, da se ne bo napravila na letalu ledena skorja, kakor je to običajno med poleti nad polarnimi kraji.

Jevsejev in Suprun že trenirata. Letalo bo imelo posebno posodo, da bo lahko sprejemalo bencin in olje med poletom. Po lanskem poletu Čkalova, Bajdukova in Beljajeva, ki so preleteli nad polarnimi kraji nad 9.000 km, potem so pa morali zaradi vrhviarja in megle polet prekiniti, bo to najdržavni poskus poleta na veliko daljavo brez pristanka, kombiniranega s preskrbovanjem letala v zraku.

Monte Carlo rešen

Slovita igralnica zopet obratuje z ogromnim dobičkom

Londonski poročevalci francoskega bankarstva poročajo, da so dosegle podružnice petih londonskih velebank v Monte Carlu zadnje čase rekordne obrate, po katerih postaja Monte Carlo v prvi vrsti mednarodno finančno središče. Monte Carlo je dobilo s tem odškodnino za nazadovanje obratovanja v svoji slovi igralnici. Ko je pred tremi leti narodni svet monaške kneževine opazil, da polagoma peša obisk in obrat v igralnici, je sklenil ustanoviti v

deželi novo podjetje, ki bi moglo kljubovati vedno hujši gospodarski krizi, podjetje, ki se je dobro obneslo že v drugih deželah, tako v Lichtensteinu, namreč upravo depozitov. Spretno zasnovan zakon favorizira ustanavljanje posebnih družb za nalaganje kapitala v Monacu in pogoji so še ugodnejši kakor v Luxemburgu in Lichtensteinu ter celo v mednarodnem Tangeru, ki je s svojimi ugodnimi pogoji privabil mnogo evropskih delniških družb, da so tam ustanovile svoje nominalne sedeže.

Evropski kapital je hitro zavohal te ugodnosti, obenem je bil pa čas primeren, kajti nastalo je bilo baš veliko preseljevanje francoskega kapitala. Od junija lanskega leta je Monte Carlo zatočišče veli-

kih francoskih depozitov, kajti francoski kapitalisti so mnenja, da je zemljepisna lega Monte Carla mnogo ugodnejša od Londona ali Amsterdama. V vsem Monte Carlu ne najdemo nobene ognjavarne blagajne več, vsa mesta v bankah so zasedena z zlatom in tujnimi devizami francoskih kapitalistov. Monaške banke so pridobile mnogo dobrih kupcij na škodo francoskega izravnalnega fonda. In končno tudi zaslužek ni majhen, saj so napravili velekapitalisti iz Monte Carla bazo svojih deviznih operacij, ki jih pa vodijo monaške banke.

Monte Carlo je postalo središče velekapitala, kar ni moglo ostati brez vpliva na igralnico, kjer so se letos prvič zopet pojavili igrači, veliki obrati in dobički, s katerimi je Monte Carlo zasenčilo vse druge igralnice na rivjeri. Vse to se je pa zgodilo zaradi pomankljivosti francosko-monaške pogodbe iz junija 1935, v kateri je sicer pogodba o carinskih zadevah, manjka pa dodatke o skupnem nastopu v pogledu valut in to je rešilo Monte Carlo.

Dvorni kuhar se vrača

S 1. aprilom je prevzel mesto šefa kuhinje angleškega kralja kuhar Poupard, do čim se je njegov prednik Legrose umaknil. Mala revolucija v deželi kraljevskih kuharjev in pekov zelo zanima angleško javnost. Odstop dvornega kuharja je sledil naravno čez nekaj mesecev po odhodu kralja Edwarda VIII. v inozemstvo. Bilo je na gradu Conde v Touraine v Franciji, kjer je med svojim bivanjem z gospo Simpsonovo takratni prestolonaslednik princ Edvard prvič ocenil Legrosovo kuharsko umetnost. Ko je zasedel prestol, ga je zapeljiva Američanka lahko prepovabila, da je imenoval za dvornega kuharja Legrosa. To imenovanje je bilo važno zato, ker je Legrose izpodrinil šefa kuhinje kralja Jurija V. Poupard, ki je bil dolga leta predstavniki strogih tradicij starodavne kuharske etike.

Ob nastopu kralja Jurija VI. je moral vsa ta mlada druga odstopiti in prepustiti svoja mesta drugim. Legrose se je moral umakniti Poupardu, ki ga je kraljica Mary v času njegove nemilosti zamenj prosila, naj vstopi v njeno službo. Dvorni kuhar smatra pod svojo častjo postati navaden

kuhar pri kraljevi vdovi in zato se je umaknil na počitek v Vichy, od koder se je sedaj zmagovalno vrnil v Buckinghamsko palačo. Poupard, ki je vedno pripravljali gostije ob jubilejnih svečanosti kralja Jurija V., bo pripravljati tudi gostije ob kronanju njegovega naslednika v veliko veselje vse stare Anglije, ki pozdravlja njegov povratek kot novo veliko zmago angleškega konservatizma.

Iz Španije

V Španiji živi Izak Weitzmann je po čudnem naključju usode tudi začel na bojiščih in borbi se mora proti Francovi armadi. Nekega dne je dobil v strelski jarki pismo od svoje žene, v katerem mu Sara piše, da ne more dobiti v svoj vasi moža, ki bi ji prekal vrt in zato bo morala opraviti to delo sama, dasi težko. Weitzmann ji je pa takoj odpisal:

— Draga Sara, pusti vrt pri miru, kajti baš na njem so zakopane puške.

Pismo so seveda cenzurirali in tako se je za naslednjega dne ustavil pred Weitzmannovo hišo velik tovorni avto, poln do zob oboroženih milicnikov. Vojski so poskakali z avtomobila in začeli razkopavati vrt, da bi našli skrite puške. Toda njihovo prizadevanje je bilo zaman, na vsem vrstu niso našli nobene puške in tako so se odpeljali zopet nazaj. Sara je vsem obupana pisala možu, da so ji milicniki razkopali in raztrli vrt, da so slika sama ne ve, kaj bi počela. Možen odgovor je prišel takoj in glasil se je:

»Zakaj pa ne sadiš zdaj krompirja? Na kaj se čakaš? Saj imaš razkopan vrt.«

Iz Maribora

Operetna premiera. V soboto bo premiera zaključne operetne novosti, operete »Dolarska princesa«. Delo, ki slovi po svoji melodiozni sočni glasbi, je uglašilo znani in v Mariboru po svojih operetah »Veseli kmetič« ter »Stambulski rožar« zelo priljubljeni skladatelj Leo Fall. Režijo vodi gost Josip Povhe, glavne vloge igrajo Iličeva, Barbičeva, Gorinskova, Sainc. P. Kovič in Verdonik. Gledalščje se za premiero nabavilo nove obleke in dekoracije.

— Brezposelnj so demonstrirali. Nedavno je vodstvo operetne v Črašnjem pri Gor. ni Radgona opustilo tamkajšnje podjetje in reaktiviralo operetno v Borec pri Ljutomeru. Pri tej priklki je obdina, ki je lastnica operetne (Gornja Radgona) opustila večje število delavcev, ki so se zbrali v Črašnjem in se v sprevidu podali pred stanovanje vodje odbora operetne g. Hraščala ter tam glasno demonstrirali, zahtevajoč, da jih podjetje zopet sprejme v delo. Zandarmenija je preprečila nadaljne izgrede.

— Akademija podmladka JS. Preleko nedeljo je bila v Unionski dvorani akademija podmladka Jadranske straže vseh mariborskih srednješolskih zavodov v proslavo spomina Zrinjsko Frankopanskih. Akademija je nadvse lepo uspešna. Ves pester program je izvajala mladina in žela s strani občinstva, ki je docela zasledilo veliko dvorano, toplo priznanje.

— Na Pohorju zopet sneg. V noč na ponedeljek je v Mariboru in okolici nastopil vremenski preobrat. Temperatura je precej padla in sneg je pobil Pohorje prav do vznožja.

— Gledališče. Drvi bo v tukajšnjem gledališču repiza Wernerjeve komedije »Na ledeni plošči«. Predstava je za red C.

— O naši borbi za gledališče bo govoril v sredo, dne 21. t. m. v mariborski ljudski univerzi ljubljanski režiser in kulturni delavec ter pisatelj g. Ciril Debevec. Njegovo predavanje bo zelo zanimivo ter ga mariborska javnost z zanimanjem pričakuje.

— »Razorje«. Pravkar je izšla nova številka mladinske revije »Razorje«, ki jo izdaja Udruženje jugoslovanskega učiteljskega meščanskih šol in jo tiska Mariborska tiskarna. Vsebinska je zelo pestra, list bogato ilustriran.

— Vprašalna pola za javence. Delavska zbornica v Ljubljani je razposlala na vodstva strokovne nadaljevalne šole vprašalne pole za javence, da bi zbrala statistične podatke o delovnih razmerah in socialnem položaju javencev. Ugovorili bodo tudi, koliko javencev prejema odškodnino za celo in koliko.

TANKE STENE

— Zakaj je ta soba tako draga?
— Ker stanuje v sosedni sobi učitelj francosčine. Tu v tej sobi se sliši vsaka njegova beseda in tako se je stanovalec pred vami naučil francosčine brezplačno.

RESENO ŽIVLJENJE

— Prijatelj, zakaj pa pišeš toliko konjaka?
— Konjak mi je nekoč rešil življenje.
— Kako to?
— Delal sem na stavbi, pa sem stopil na silce konjaka v bližnjo krčmo in ta čas se je novo poslopje porušilo.

Japonec se je tiho zasmeljal in odgovoril mirno:

— Reči hočem, da vas sploh ne razumem. Nič določene nisan mislim. Samo moja ljubezen do vas me sili iskati pota, kako bi vas mogel prepovoriti, da bi poslušali moje ponižno prošnjo.

— Nerazumljivo in tudi vseeno mi je, kaj mislite. Prosim vas samo, storite mi uslugo in pustite me samo.

— Daisy....

To je bil strasten klic.

— Ne, ne....

Komaj je zašepetala ti dve besedi, je Bill odgrnil zavese in stopil na prag v trenutku, ko se je princ Le Jing razprostrl rok bližaj dekletu. Za hip je zavladala grobna tišina, potem se je pa začel miren, globok Billov glas:

— Gospodična Sallineyeva, avto vas čaka pred vrati. Pripravljen sem spremiti vas domov, kakor sva se domenila.

Presenečenje se je poznalo za hip v Daisyinih očeh, potem je pa povesila glavo, rekoč:

— Hvala!

V črnih Japončevih očeh je pa zažarela plamen sovraštva in zlobe. Toda že v naslednjem trenutku se je princ obvladal in bil je zopet miren kakor prej.

Splošno se je poklonil dekletu.

— Hvala za današnji večer, gospodična Sallineyeva. Pripravljen sem ob prvi priklki nadaljevati najin zanimiv pogovor. Morda mi bo pa dovoljeno posetiti vas v domu vašega očeta.

Paul Hilsó:

Molčeci maščevalec

Roman

In vendar, ko so jeli prvi gostje odhajati in se je tudi njemu zdelo, da je že čas oditi, se je nenkrat razjezil, da je tako ravnal. Večer se mu je zdel skoraj pokvarjen, ker ni bil izgovoril niti besede od trenutka, ko je bila ukradena dragocena ogrlica.

— Po kom se pa oziraš, Bill?

Te besede je izgovorila za njegovim hrbtom lady Bryenova.

Bill se je nehoti zdrznil, toda že v naslednjem hipu se je nasmehnil in odgovoril:

— Ah, oziral sem se po Daisy Sallineyevi. Kaj je že odšla?

— Da, Daisy je dražestna, izredno lepa, očarljiva mladenka, — se je glasil suh odgovor lady Bryenove.

Bill se je nehoti zasmeljal.

— Teta, ti imaš pa bistre oči.

— Čas mi jih je zbirati, Bill.

— Vprašal sem te, če je Daisy že odšla.

— Da, slišala sem to, vendar sem pa odgovorila kakor sem hotela, kajti Daisy je izredno lepa in

20

prav lahko se zanimaš za njo, čeprav se mi je doslej zdelo, da ženske sovražiš.

— Teta, zdi se mi, da si nediskretna.

— Zdi se ti to, fant moj? Prav praviš, toda to je edina tolažba, ki si jo more privoščiti dama mojih let.

Suhoparne tetine besede so Billa vedno spravile v dobro voljo in tudi to pot se ni mogel ubraniti smeha.

— Kam je pa odšla?

— Ne vem dragi moj. Pravkar sem jo videla, kaklo je odšla v kabinet, takoj za njo pa ta dečko.

— Lahko greš za njo, boste trije tam.

Prijazno se mu je nasmehnila in Bill je dejal smeje.

— Prav praviš, teta.

Stopil je k zavesti, zakrivajoči vrata v kabinet.

IX.

Bill se je nehoti ustavil, še predno je odgrnil zavese. Iz kabineta se je slišalo šepetanje tako, da je le s težavo razumel besede. Govoril je princ Le Jing.

— Razumeti me morate, gospodična Sallineyeva. Kadar ljubim, ni na svetu ovire, ki bi mogla stopiti med mene in mojo ljubezen.

Besede same so zvenele dokaj vsakdanje, čeprav se je Japončev glas nekoliko tresel z zaževanji strasti. In vendar je imel Bill občutek, kakor da se skriva za princemvimi besedami grožnja.

Ko je slišal od nervoznosti drhteč glas Daisy

Sallineyeva, je bil prepričan, da ima tudi ona podobne občutek.

— Nekaj je pa vendarle nepremagljiva ovira —

— namreč, da vas ne ljubim.

Bill je čutil v njenem glasu skrit odpor. On sploh ni imel namena prisluškovati. Tudi ustaviti se ni nameraval, vendar je pa storil to. In spet se je začel mehak, prijeten princčev glas:

— Zakaj naj bi bila to nepremagljiva ovira, gospodična Sallineyeva? To kar ni, se pač lahko že zgodi.

— Nikoli

— Da, prav gotovo, — ker vas ljubim, gospodična Daisy....

— Sallineyeva, — je dejala ostro in hladno, a Billa je zažarela pri teh besedah obraz.

— Gospodična Sallineyeva, ljubim vas in niti malo ne dvomim, da pride dan, ko mi boste z veseljem podali roko.

— Jaz pa zelo dvomim o tem.

— Že morda, toda samo zato, ker še niste do bro premislili, kaj to pomeni. Toliko je stvari v življenju, recimo malenkosti iz preteklosti ali sedanjosti, ki kaj lahko pripravijo človeka do tega, da izpremeni svoje mnenje.

Zakaj bi se torej ne moglo zgoditi to pri vas?

— Kaj hočete reči s tem?

Njene besede so zvenele strastno, plaho in vprašujoče.

— Mislite nekaj določene. O tem sem prepričan.